

СОЦІОКУЛЬТУРНЕ ЗНАЧЕННЯ ЇЖИ

Шкарупа А.В.

Науковий керівник – д-р філол. наук, доц. **І.В. Грищенко**
Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини»,
Київський національний університет ім. Тараса Шевченка

Протягом всієї історії людства їжа, процес її приготування та споживання є своєрідним фактором об'єднання. Саме це і зумовлює актуальність і перспективність дослідження гастрономічної культури з позиції історії, частково, географії та культурології.

Культурний потенціал їжі, як процесу, здатний стати основою діалогу представників різних культур і конфесій. Спільне прийняття їжі (трапеза) завжди було актом консолідації та ідентифікації індивідів певної спільноти. Одним з проявів демократичних традицій республіканського Риму не випадково був урочистий обід, який має публічний характер.

Особливе місце у виникненні гастрономічної культури відіграють культурні чинники, які спочатку були пов'язані з необхідністю контролю над біологічною потребою в їжі. Регламентация, або обмеження в прийомах тієї або іншої їжі, має давню історію. Першою власне культурною регуляцією сфери харчування стала система заборон, що породила уявлення про нерівнозначність навіть тих продуктів, які за фізіологічними властивостями можна вживати в їжу.

Сучасний етап розвитку людства демонструє зміну пріоритетів, стирання гастрономічних кордонів. Один з основних принципів, який задає вектор людської сучасної діяльності – це принцип задоволення. Масове суспільство споживчого характеру культивує все нові і нові потреби індивіда, занурюючи його в хвилю задовольень, зокрема гастрономічних. Нині їжа перетворилася на своєрідний фетиш, предмет культу. З об'єкта фізіологічного задоволення вона стала умовою престижу та ознакою соціального статусу. Справжній бум інтересу до їжі пояснюється різними причинами. Нові харчові переваги безпосередньо пов'язані з новими формами соціально-культурної ідентифікації.

Отже, кожна національна кухня нерозривно пов'язана з історією і культурою народу. Вона також відображає особливості національного характеру, національні смаки та уподобання, які є відтворенням історії, є складовою культурного коду, має вагоме соціокультурне значення.